

REDACȚIA

Arad, Deák Ferenc-utca nr. 20.

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:

1 an 20 cor.

1/2 an 10 .

1/4 an 5 .

1 lună 2 .

Trif de Duminică pe an

4 coroane.

Pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferenc-utca nr. 20.

INSERȚIUNILE:

de un șir garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b. de fiecare publicățiune.

Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

Borțorii nefrancați nu se primește

TRIBUNA POPORULUI

Șerbarea dela Cluj.

Ungurii cu drept cuvânt pot fi mândri când vorba e de memoria regelui Mateiu, zis *cel drept*. Într'adever, el a fost o glorie a țării, căci biruitor în lupte, nu mai puțin se distingea prin mintea sa ageră de diplomat și iubirea sa pentru cultură. Curtea sa dela Buda și Visegrad era d'opotrivă vestită nu numai prin faptul că acolo se găseau viteji cei mai vestiți, dar și învățați cei mai mari ai veacului.

La Pojon înființase Academia Istropolitană, la Buda universitate pentru zece de mii de tineri, ear ca profesori adusesse ce a avut apusul mai cult, pe Bonifinus, Ioanes Regiomontanus, Marcus Galeotti... Înființase prima tipografie ungară, aducând de conducător al ei pe Andreas Hess... Era atâta strălucire la curtea lui, că un reprezentant al papei își termina raportul cu laudele trimise la Vatican, scriind: „Dat în Visegrad, raiul pământesc...”

Față de popor a fost *drept*, încât a rămas zicala: *A murit Mateiu, sa dus dreptatea!*

Față de străinătate a fost temut, respectat: doar el e singurul rege ungar care cu țaria brațelor a supus Viena și a umilit Praga...

A trăit pe când Turcii aveau pe cel mai mare sultan, pe Mohamed II, când Cehii se mândreau cu Podiebrad, Rușii se închinau lui Ivan cel groaznic, întâiul țar al tuturor Rușilor, când pe tronul Neapolului era Alfons de Aragonia ear în Franța Ludovic XI, și aproape cu toți a avut de furcă, dar' nici unul nu l'a întrecut în nimic.

Ear pentru cultura universală lăsat-a *Corvine*, cărți cari cuprind înțelepciunea tuturor sufletelor luminate de pe acele vremuri.

Unde mai iați apoi gloriola romanticismului ce i-a înconjurat numele încă din fragedă tinerețe.

Era doar fiul marelui Ioan Corvin, care cu brațu-i puternic și maintea ageră un pătrar de veac fusese Turcilor spaimă și creștinătății zid de apărare; era apoi frate lui László, decapitat de regele László V, în urma intrigilor fioroase ale lui Garai și Ujlaki, doritori de atotputernicie.

La vrâsta de 14 ani este încă ostatic al lui Podiebrad din Praga. Tot atunci staturile, nobili aristocrați și așa zisi „mici”, il aleg unanim rege. Și deși era încă de vârstă copil, are însă mintea unui bătrân și energia unui erou. Face după cum îl îndeamnă *sentimentul său*, așa zicând înăscut, *de dreptate*, ear nu după interesele diferitelor coterii dela Curte. D'aceea ajunsese să aresteze până și pe unchiul său, care se socotea în drept a-l lua peste picior.

Și cei trezeci-și-doi de ani, cât a domnit, dela 24 Ianuarie 1458 și până la 1490, a fost o epocă de glorie pentru țeară. Nu numai pentru că a purtat într'una lupte glorioase: cu Nemții, Cehii și Turcii, dar mai ales împotriva puternicilor oligarhi ai țării, ci pentru că și în mijlocul luptelor a avut o grijă ca nici un altul pentru viața poporului, pentru a i-se servi adică acestuia dreptate, a-l feri de năpăstuiră, a da țării administrație onestă,

armată puternică, a-i ține în rîndială finanțele, a-i desvolta cultura.

Murise lăsând alipită de coroana S-tului Stefan și alte coroane, chiar pe a împărăției germano-română.

Ungurii să nu uite însă, că *Mateiu Corvin era de origine română*. Întrunea în sine calități proprii firei Românului! Drept, viteaz și bun. Și mai ales să nu se uite un lucru: *pe Mateiu Corvin numai Românii l-au putut învinge*. Căci cu trei rani se alesese Mateiu în lupta dela Baia și sfârmată a rămas oștirea sa, ce intrase pe teritoriul Moldovei (în 1467)... Era *Stefan-cel-mare* invingătorul. La 1469 *Mateiu* se și învoeste ca *Stefan-cel-mare* să ia în stăpânire *Balta și Ciccul* din Ardeal... Incheiaseră astfel pace, căci 12.000 oșteni de ai lui Mateiu rămăseră morți prin munți și prin zăvoaie, pe unde-i vinău țeranii moldoveni, și de unde chiar Mateiu și generalul său Bánffy numai cu anevoie au scăpat...

„Așa norocoște Dumnezeu, zice cronicarul Urechii, pe cei mândri și falnici, pentru-ca să arate lucrurile omenești cât sunt de fragede și neadeverate, că *Dumnezeu nu în mulți, ci în puțini arată puterea sa*, că nimeni să nu se nădăduiască în puterea sa, ci întru Dumnezeu să-i fie nădejdea, *nici fără cale rășboaiă să facă, că Dumnezeu celor mândri se pune potrivă!*...”

Fie mândri și Maghiarii de Mateiu, că nici nouă nu ni-e rușine ce vlăstar li-s'a dat din neamul Șerbăneștilor: pe moșul lui Ioan Huniade l'a chemat adică Șerban, pe tatăl seu Voicu, și toți numai *românește* vorbeau.

Fie mândri, căci din adevărata mândrie răsare conștiința și curagiul național. *Să ia aminte însă*, că în viața popoarelor nu e mai mare greșeală decât uitarea, fie că uită pe cei cărora au a le mulțumi, fie că uită pățaniile triste.

Ear viața lui Mateiu e nu se poate mai proprie a deștepta reflecțiunii de tot felul.

Întâiu: să nu disprețuești pe nimeni, că nu știi din ce *obârșie* sar schinteile. Eată, Mateiu era fiul unui nobil ai cărui părinți nu se puteau mândri cu neamuri ilustre, fiind și ei înșiși oameni nevoieși.

A doua: nu e tocmai necesar să te tragi din neam mare, să-ți poți numera strămoșii cu sute de ani, îndărăt, în vremuri, pentru a face lucruri mari, istorice.

Ș'a treia: *nimic nu e vecinic*, ci „fragede și neadeverate sunt lucrurile omenești” și „Dumnezeu în puțini ear nu în mulți arată puterea sa!”...

Ei, dar nici la Cluj cu graiul, nici în toată țeara în scris, nimeni dintre Ungurii nu-și aduce aminte de toate acestea, ci se ține mereu, una și bună: Mateiu a fost mare și drept, glorie lui! Nimeni nu întoarce fața și să întrebe: Ce să facem, ca să revină earășii vremurile de mărire?... Mai ales că azi nu mai e capul încoronat care să le facă toate, ci *răspunderea o au cei cari făptuesc în numele Coroanei*.

Și acești răspunzători de soartea țării, aducă-și cel puțin aminte din când în când ce a fost *îndeosebi* mare și ales în sufletul lui Mateiu Corvinul? De ce poporul zice și azi, că *dreptatea a perit de-odată cu Mateiu?*

Zadarnic, ori cel puțin numai pe jumătate e treabă, dacă ridicând statue unor bărbați aleși, națiunile nu se întăresc și în principiile cari au făcut mărirea și țaria celor srbătoriți...

Azi chiar Ungurilor li-e dor de dreptatea cea senină de pe vremea lui Mateiu.

Ce să zicem noi, cealalte neamuri, cari cu adevărat dorim domnia dreptății și frățietății? Cari de atâtea ori avem prilej celor dela putere să le strigăm cu cronicarul Urechii:

...*nici fără cale rășboaiă să facă, pentru-că Dumnezeu celor mândri se pune potrivă!*...

Intărirea lui V. Mangra.

Sub acest titlu Aradi Közlöny de azi scrie: „Tribuna Poporului” din Arad publică o epistolă din Budapesta, conform căreia guvernul a înaintat deja un raport voluminos M. Sale cu propunerea ca *Vasilie Mangra* să fie întărit în scaunul episcopesc. Se înțelege, asta „Tribuna Poporului” o scrie...

Martori ni sunt însă toți cititorii, că noi n'am scris aceasta. Dar o dorim și ne pare bine că și colegii dela „A K.” primesc cu destul sânge rece știrea.

In chip sumar! Ziarele din Budapesta publică toate următoarele: „După o telegramă dela Brașov, poliția a deținut acolo pe *Schroff Hermann*, radactorul lui „Kronstädter Zeitung”. *Schroff* e șeful agitatorilor sași și a venit la Brașov din Baden, de unde a fost expulsat pentru crima de lesă maiestate. Omul deținut nu este cetățean ungar și agita în chipul cel mai destrăbălat în foaia sa. Dela *Murăș* *Vasarheiu* au sosit azi aici procurorul conte *Lázár Miklós* și *Köllö Ignác*, jude investigator, cari au făcut perchișiție în redacția lui „Kronstädter Zeitung” și după aceea au deținut pe radactor. S'a ținut perchișiție și la „Gazeta Transilvaniei”, ear în contra redactorului ei *Traian Pop* s'a pornit cercetare...”

Bine că nu l'au arestat și pe el ori cel puțin să-l expulșeze. Se vede că acum așa se rezolvă afacerile naționale!

Școlile de repetiție. Se știe că de mai mult ani, *Wlassics*, ministru de culte și *Darányi*, ministru de agricultură, au făcut încercări cu școale așa zise de repetiție în cari copii aduși de țeranii erau instruiți îndeosebi în ale științelor agricole.

Se pare că încercările s'au dovedit folositoare, căci s'a hotărât ridicarea a nu mai puțin decât 1800 școli de felul acesta. Cele mai multe se înțelege, în comunele mari de pe *Alföld*, dintre care numeroase s'au obligat să institue și școli speciale de agricultură, dând pe seama asta și un teren de 20 jugăre pentru practica elevilor.

Eată o idee care ar trebui să preocupe și pe autoritățile dioceselor române de ambele rituri. Dacă n'avem comune cari singure să poată susține astfel de școli, cel puțin dacă

pe teritoriul fie-cărei diocese s'ar organiza câte o școală două specială pentru diferite ramuri ale economiei.

Demisia fișpanului Roszner. „Budapesti Hirlap” publică știrea primită din Maramureș, că drept rezultat al anchetei lui *Kafka* se poate considera și faptul implinit: baronul *Roszner*, fișpanul d'acolo, și-a înaintat demisia, ear directorul financiar *Kovács Gusztáv*, și-a cerut și el transferarea, văzând că acolo s'a făcut imposibil îndeosebi prin faptul, că astă vară, în Iunie, când oamenii n'au de unde plăti, la Apșa de mijloc a dat ordin executorilor să ia dela case și ușile și ferestrele și să le vindă la licitație pentru darc.

Din întemplantare la Apșa sunt — Români. Zicem și noi cu sus-amintitul ziar: E de dorit ca după ancheta lui *Kafka* să se facă pace și în afacerile publice să se întroneze cinstea!

Bogăția Franței. Acum de curând s'a făcut statistică privitoare la bani pe care Franța îi are dați cu dobândă altor multe state; suma acestor bani se ridică la 30 miliarde. Dintre aceștia 21 miliarde sunt împrumutați în Europa, și anume 6966 milioane în Rusia, 2974 în Spania, 2850 milioane în Austro-Ungaria. Ear sumele acestea cresc în fiecare an și se constată că în timpul din urmă vin bani mulți îndeosebi în Austro-Ungaria!

Presa maghiară despre scandalul din Cluj.

Despre scandalul din Cluj lui „Budapesti Hirlap” i-se scrie:

„Când a descins din vagon arhiducele *Iosif August*, musica militară cânta *Gotterhalte*. Mulțimea enormă de pe peron, îndeosebi studențimea universitară, în momentul în care musica începu *Gotterhalte*, începu și ea imnul maghiar, și cu așa țarie, că acoperi cu deservire musica militară...”

„Când musica militară porni din gară, înaintea garii se petrecură scene foarte sgomotoase. Tinerețea primi musica militară cu abuzuri și fluerături; poliștii ce aruncară atunci cu săbiile scoase asupra mulțimei, lovind în stânga și dreapta.

Din parte-i numitul ziar (n-rul dela 12 Oct.), la loc de frunte, zice:

„Nu putem decât să ne întristăm, că o frumoasă șerbare a țării a fost compromisă în felul acesta de tinerețea din Cluj. Nu ne putem explica nici noi de ce atâta stăruință pentru menținerea *Gotterhaltului*, de care se leagă atâtea amintiri dureroase și de ură în sufletul fiacărui Ungur.

„Este doar dovedit, că la noi acest imn numai amărește și întărită. Și dacă unii nu pot să renunțe la el, cine să se mire că și mulțimea ține la dreptul sentimentelor sale. Dar, deși așa stau lucrurile, trebuie să regretăm adânc, că nici șerbările date de țeară în cinstea regelui Mateiu, n'au putut să treacă fără pata demonstrațiilor. *Szél Kálmán* trece ușor peste abuzurile ce a primit; cu mult mai mare nenorocire este însă, pentru-că e nenorocirea noastră a tuturor, că nici cea mai ideală șerbare n'a putut să treacă fără asemenea scandale...”

Cu alte cuvinte: îi pare rău că s'au petrecut asemenea rușinoase scandale, dar tot le scuza... Vezi Doamne: mulțimea, plebea cum s'ar zice, are și ea dreptul sentimentelor sale. Nu este întemplantor însă, ci regula generală, că sentimentele acestea se manifestă prin demonstrări la adresa imnului Casei Domnitoare.

Presă României despre chestia evreiască.

După ce a eşit vestea despre nota americană, Ovrei s'au așternut și ei pe lucru. Întâiu de toate a scos o broșură la Londra despre care „La Roumaine” scrie:

Să luăm lista dispozițiilor noastre legislative așa cum o dă pamfletul care se publică la Londra și care se intitulează Buletinul Român (O culegere de persecuții).

Acest Buletin începe cu anul 1864 și citează o lege care de atunci ar fi împedat pe ovrei de a deveni advocați. Or niciodată evreii, cari erau streini, nu putuseră să fie advocați — și în nici o țară, pe cât știm, străinii nu pot fi advocați.

Dar vîzutu-s'a vre-o dată o populație emigrând fiind-că membrii săi nu pot să fie advocați?

Aceeași observație pentru legea din 1881 relativă la advocații de judecatori de pace, pentru cea din 1889 cu privire la drumurile de fier, pentru cea din 1893 relativă la serviciul sanitar, și cari natural rezervă aceste servicii publice numai pentru cetățenii români.

Or, vîzutu-s'a vre-o dată o populație să emigreze pentru-că nu poate să se hrănească din bugetul Statului? Ar fi ceplăros să stăruim.

Cea mai mare parte din imputările celelalte ale Buletinului Românesc sunt ori false ori ridicole.

Să luăm mai întâi latura ridiculă. Se citează ca lege de persecuție legea din 1883 care oprește loteriile. Un străin de bună credință ar crede că pentru Români, loteriile sunt permise. Greșită. Loteriile, în România ca în multe țări, sunt oprite pentru toată lumea.

Se citează de asemenea legea din 1884 care interzice colportajul; dar aceasta e oprită pentru Românii ca și pentru evrei, și aceasta în folosul comerțului stabil, care în cea mai mare parte e evreiesc.

Se mai citează legea din 1889 asupra drumurilor de fier de interes particular și asupra proporției străinilor cari ar putea fi întrebuințați.

Or, până acum nu s'a construit drum de fier de interes privat în România.

Se citează asemenea legea din 1887 codul de comerț care cerea o majoritate de Românii în consiliile de administrație ale societăților pe acțiuni, și, cu abilitate, se întinde prohibițiunea, la directorii celorlalte societăți, ceea ce nu e adevărat. Or, Buletinul uită să spună că în 1900 această dispoziție s'a schimbat și redactorii pamfletului nu simt ridiculul faptului de a pretinde că o populație emigrează din cauza compunerii consiliilor de administrație a societăților pe acțiuni.

Să trecem acum la lucrurile cu totul false.

Despre faptul că legea din 1881 n'a admis pe străini ca agenți de schimb la Bursă, Buletinul Român pretinde că am împedat pe ovrei de a se ocupa cu negoțul de bani și de a fi comisionari. Or, toată lumea știe că Bursa în România mai nu lucrează, că tot comerțul de bani e în mâna evreilor și că toți intermediarii acestui comerț sunt numai ovrei.

Din toată pretinsa listă de grozăvenii a Buletinului român nu e adevărat cel puțin până la 1900, decât legea din 1873 care oprește pe ovrei de a vinde băuturi spirituoase în comunele rurale (Buletinul Român uită într'afins să menționeze că numai în comunele rurale), dispoziție pentru care, în România ca în alte țări brevetele pentru biourile de tutun, sunt rezervate cetățenilor, și legea din 1887 care, pentru fabricile cărora li-se acordă oare-cari privilegii, dar numai pentru acestea, cere o proporție anumită de lucrători români.

Tot omul de bună credință va mărturisii că, toate în acestea, nu e nimic, absolut nimic, care să poată jena cât decît o populație de comercianți și de meseriași, și că e cu neputință, absolut cu neputință, să se găsească aci rațiunea unei emigrări.

Dar Buletinul Român adaugă cu caractere groase o lege din Decembrie 1901 care în realitate nu e decât un proiect ne votat încă, și legea meseriilor.

DIN ROMÂNIA.

Omagiul. Eată telegramele pe cari studenții italieni și români le-au adresat, ieri cu ocazia vizitei lor la școala de poduri și șosele, MM. LL. Regelui Italiei și Regelui României:

M. S. Regelui Italiei.

„Școala de poduri și șosele care a avut onoarea să fie vizitată acum 12 ani

de M. Vostră, azi este în sărbătoare prin recepțiunea studenților italieni, cari au venit să salte pe frații lor români.

„În această zi de bucurie, gândul nostru se îndreaptă înspre frumoasa țară de unde au pornit străbunii noștri și roagă pe Maiestatea Voastră să binevoiască să accepte omagiul profundului seu respect și devotament.

C. Mironescu,

directorul școlii de poduri.

M. S. Regelui României.

„Caravana italiană în vizită la școala de poduri și șosele, împreună cu frații români, sub aripile binefăcătoare ale Maiestății Voastre, îndrăznește să vă roage să primiți sentimentele sale de iubire și devotament.

Giglio Tos,

președintele soc. „Corda Fratres”.

Comisiunea europeană a Dunării a trimis invitații la inaugurarea canalului între mila 18 și 27 a brațului Salina pentru 6 și 7 Octombrie. Să știe că AA. LL. RR. Principele Ferdinand și Principesa Maria vor presida această solemnitate.

Din străinătate.

Congres. Ziarul „Le Journal des Débats” publică o lungă și interesantă dare de seamă a congresului internațional al criminaliștilor care s'a deschis la 4/17 Septembrie la Petersburg.

Adunarea s'a ocupat, printre altele, de chestiunea atât de importantă a instrucției preparatorie:

Instrucția preparatorie trebuie să fie publicată? trebuie să fie contradictorie? Care este rezultatul experimental al reformei introduse în Franța prin legea dela 8 Decembrie 1897? Această lege a fost apărută de dl Garrud, celebrul profesor al facultății de drept din Paris, de dl Feuilleux, procuror general al Curții de Casație din Paris, care o consideră ca mai bună în ansamblu și care a pus în evidență cu fineț și concizie avantajile pe cari ea le prezintă. Din contra, reforma este respinsă de către un grup rusesc și a fost criticată de un înalt magistrat al Olandei, dl președinte Engelin, și de dl Tanoviceanu, profesor la Universitatea din București, care a arătat criminalitatea crescândă în România de pe timpul imprumaturilor făcute dela legea franceză.

„Consumatum et resumatum”.

Sub acest titlu fostul protopop al M. Oșorheiului, dl N. Măneguțiu, răspunde într-o broșură volantă articolului prin care „Telegraful Român” (Nrul 95) îl acuzase de câte toate, afirmând lucruri pe cari și noi fusesem inclinați a le crede, căci nu credeam adică, nici puteam presupune, ca o foaie pretinsă nu numai serioasă, dar în realitate oficioasă, să îndrăznească să afirme lucruri pe cari o altă foaie oficioasă să fie silită a le rectifica, după cum i se întâmplă asta „Telegrafului”, din partea „Foil Diccesano”.

Abstracție făcând de câte-va expresii violente și vre-o 2—3 trivialități, cari nu au ce să caute în publicitatea românească, dl Măneguțiu discută obiectiv, scărmanând fiecare afirmație și insultă din „Telegraful” și parte dovedește că a fost calomniat, parte desfișe pe „Telegraful” să dovedească ceea-ce afirmă.

La pagina 5 dl Măneguțiu întreabă:

„Cum se face, că caietele dela Sibiu osândesc grozav, ca și pe timpul inquisițiilor, dar — cu tot aparatul mare, de care dispun — nu încearcă barem a slăbi valoarea argumentelor ce atât de prost îi caracterizează?”

„Răspundem: Lucrul acesta se face așa, că documentele reproduse în carte sunt autentice și prin urmare nu se pot nici nega, nici netezi.

„Le-au trebuit aproape trei luni de zile scrisorilor răsunătoare din consistorul dela Sibiu, până când au venit în „Telegr. Rom.” nr. 95 cu un arsenal de cele mai infame scornituri la adresa autorului cărții, dar cu nici un cuvânt nu sînt în stare a combate cele susținute de dînsul.

„Et bine: Să admitem, că scriitorul cărții este cel mai ticălos om de pe lume, — cred oare caietele dela consistor, că prin incuzarea lui se pot escusa pe sine de corupția-le documentată?”

„Și să admitem, că protopopul Măneguțiu 26 ani de arëndul a fost insușitor, jefuitor, abuziv, — imoral, nedisciplinabil și chiar nebuș, — nu vede cinstitul consistor dela Sibiu, că toate acestea sunt apă pe moara lui Măneguțiu, care pe toate paginile cărții sale și pe toate coardele argumentelor nici măcar puțin, decât că în guvernamentul bisericesc din Sibiu nu este nici o disciplină, nu se face nici o deschilnire între nebuni și oameni cu minte, între organe conștiențioase și cele abuzive, între jefuitori și oameni cinstiți, între imorali și corecți, între activi și neglijenți?...”

„Și nu vede consistorul, că susținând în organismul bisericii 26 de ani de arëndul pe un jefuitor, abuziv, escroch, nevrednic, imoral, nedisciplinabil și chiar nebuș din caleală și avansându-l pe același om dela învîștor la director de școală capitală apoi la paroh, protopop etc... lăși să știe și cea mai străjuică palma?”

„Dar' mai presus de toate nu vedem și nu știe „Telegraful” și oamenii sei, că Măneguțiu e cunoscut azi în toată țara din vorbiri, scrierile și faptele sale; cum crede dar' consistorul că prin minciuni și scornituri infame îl va putea face acum deodată nimic și de nimic pe acest om cunoscut, căruia până ieri tocmai „Telegraful” îi aducea adese cele mai măgulitoare osanate.

„Nu sunt decât câte-va luni de când tot „Telegraful” publicându-i lui Măneguțiu trei articole de fond, îi scrie: Mulțumiri — sunt admirabili etc. Cum, articoli admirabili dela un nebuș?...”

„Și tot atunci o droaie de consistoriași îi gratulează lui Măneguțiu. — Cum grațulezi unui nebuș?...”

„Articolii aceștia sunt apoi reprodusi în România, Bucovina, Banat etc. Cum reproduc ziarurile în specialitate articolul unui nebuș?!”

„Acest nebuș scrie și „Telegraful” publică de 20 ani o mulțime de articole de fond dela dînsul... Cum se poate țina aceasta?!”

„Nu sunt decât alte câteva luni, de când „Telegraful” reproducând din o revistă dela București niște articole de al lui Măneguțiu, îi cântă osanah... Cum azi osana — și mâne pomana?!”

„În articolul de acum „Telegraful Român” scrie, că Măneguțiu care încă la anul 1895 era un protopop nevrednic, a cărui stare psihică de mult era îngrijitoare „la August 1897 a fost pus în cercetare disciplinară pentru abuzuri grave și malversațiuni de bani publici și consistorul l-a suspendat, dar n'a executat aceeași sentință, pentru-că intraseră în mureu intrau acuzațiuni nouă... Apoi cum se face, că tot „Telegraful” și tot la anul 1897 și anume în 6 Noembrie, va se zică după-ace se vor fi intrat și se vor fi cercetat acele nouă acuzațiuni, scria în articol de fond sub nr. 123 unele ca aceste:

„La ocaziunea aceasta” (era vorba de sfîntirea unei biserici) „măreț se va deșvolta ceremonialul bisericii noastre, căci în fruntea acestui tract este pus un protopresbiter erudit, care a crescut în tradițiile bisericești, care din pruncie (a fost nebuș, pardon!) a fost legat de biserică ort. română și a crescut în mărirea casei Domnului... În modul seu de a vorbi limpede în frumoasa limbă a poporului, protopresbiterul nostru tractual, care cu efect știe vorbi la inima poporului, va face euoscute importanța bisericești și a actului festiv” etc. etc...

„Cum încredințat cu sfîntirea unei biserici pe un protopop suspendat pentru abuzuri grave și malversațiuni?”

„Cum azi erudit și crescut în mărirea casei Domnului și în același timp nebuș jefuitor, decăzut, fără inimă și fără suflet?”

„Tot la anul 1897 consist. trimite pe protopopul Măneguțiu la Sîeu-mare, ca să reconvertească un sat întreg din alte părți ale arhiepiscopiei la părăsita lege străbună... Cum alegi în acest scop greu și delicat pe un om decăzut și lipsit de minte și de inimă?”

„Și când acestui nebuș îi succede reconvertirea, „Telegraful Român”, scrie: „Consistorul, trimițând în această comisiune pe unul dintre cei mai destoinici și mai energici protopopi ai sei, acestuia i-a succedat pe deplin...”

„Cum azi destoinic și tot azi nevoiaș? Întreb de nou: Cum se pot face toate lucrurile aceste?”

„Și răspundem: Toate aceste nu se pot face altcum, decât că un consistor abu-

siv și total dăbălezat să vede constrîns a recurge la cele mai infame scornituri, pentru-că să-și poată netezi fărădelegea și a coperi încălta rușinea.

Romanul unui „pater” iesuit.

Ziarele maghiare aduc senzaționala știre, că Eszterházy Jenő (conte) a ieșit din tagma iesuitorilor și li-a făcut acestora proces pentru a scoate dela ei cele 2 milioane, coroane ce li-a dat spre păstrare, zice el, dar „frații” pretind că suma li-a fost dăruită pentru totdeauna.

Mai interesante sunt însă motivele cari au determinat pe conte să părăsească viața monachală. Cu atât mai interesante, cu cât e femeie la mijloc!

Nainte cu doi ani la un institut de fete din Budapesta veni adică din Paris ca profesoară o damă, care se numea marchiza de Reynac. Se susținea că familia ei s'era săracă. D'aceia s'a făcut profesoară. Era o damă rezervată cu toată lumea și nu umbla decât într-o singură familie, de magnat. La un prilej i fu recomandat pater Eszterházy. Se află curînd că el se cunoș: s'au văzut înainte cu 20 ani, când profesoara era încă fată tineră ear contele d'asemeni studia în Paris. Contele se învîrtise atunci mult în jurul frumoasei fete.

Fu deci cu atât mai senzațional, când în scurtă vreme după aceasta, el intră în ordinul iesuitorilor... Prietenii își aduceau însă aminte, că odată, cu prilejul unei excursii printre dealurile dela Buda, o țigancă-i profetise că are să se facă preot.

Verba e că tinerul conte implinind vârsta de 30 ani (el s'a născut la 1857), a renunțat la toate drepturile sale de magnat și se sfinți preot la Kalocsa. Tatăl său murise, îi lăsase două milioane și cum maică-sa de asemenea se făcuse călugăriță, la Mayerling, tinerul pater dete banii „fraților” săi. În Pesta era cunoscut ca un călugăr cult, orator distins și vorbea mai ales franțuzește: familiile magnate îl ascultau cu drag. La Roma era considerat cu viitorul primat al Ungariei.

Eată că întâlnirea cu profesoara franceză îl schimbă însă. El se întâlneau în secret. În cele din urmă se află că dama care ședea în Szent Király utca 49, aproape de mănăstirea iesuitorilor, e d-șoara de Reynac. „Frații” protestau ca contele să o viziteze singur. El se duse însă în Ianuarie la Viena să aranjeze — așa zicea — chestia cu provincialul ordinului. Dar nu se mai întoarse. „Frații” întrebă la Viena, dar li-s'a răspuns că nici n'a fost p'acolo.

Tot atunci a dispărut din Budapesta și d-șoara Maria de Reynac. Nu de mult „frații” din Budapesta primiră din Graz o ilustrată, pe care contele le scria: „Nu mă căutați. Nu mă mai întore între voi. Am părăsit ordinul”. Ear familia în sinul căreia contele se întâlnise cu d-șoara a primit din Paris o epistolă, în care se scrie: „Amorul atot-puternic a luat stăpînire asupra mea. Mă voi căsători cu d-șoara de Reynac... După douăzeci de ani el se iubesc tot așa de mult, ca și înainte vreme...”

Despre Zola.

În ziarul italian din Veneția, „Adriatico”, un scriitor și romancier cu numele Silvestro Corters scrie mai multe episoade din viața lui Zola, precum și ultimele planuri literare ale marelui scriitor francez.

După Corters, Zola avea planul să scrie viața străbunilor săi italieni. Intr'o epistolă către Corters scrie:

„Dacă aș putea-o face, să plec la Veneția, aș începe într'adevăr scrierea vieții străbunilor mei Venețieni, cea ce nu ar fi altceva, decât scurta cronică a Veneției. Dar nu voi tipări din acest op decât numai vre-o 500 exemplare, aceste pentru amicii mei”.

E de știut, că Zola voia să plece la iarnă la Veneția, pentru a-și îndeplini planul. Madame Charpentier, soția editorului lui Zola, povestea unui redactor al marelui

1071/1902 tkv.

Árverési hirdetményi kivonat.

A n.-halmágyi kir. jbiróság mint tilkvi hatóság közhírré teszi, hogy a „Victoria“ tak. és hitelintézet aradi részvénytársaság végrehajthatónak Bed Antonie és Bed Iuon örökösei ocsisori lakosok végrehajtást szenvedők elleni 206 kor. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az árverést elrendelte, minek folytán a n.-halmágyi kir. jbiróság kerületében fekvő és az Ocsisor községi 21. sz. tilkjkvben A. I 1—23, 25—30 sor 31, 61, 104, 200, 208, 206, 254, 348, 500, 646, 704, 720, 736, 741, 846, 976, 908, 917, 921, 1059, 1270, 1894, 1897, 2022, 2086, 2326, 1939, 2229, 2271 hr. számok alatt felvett ház-beltelek, kert, szántó és kaszálló földekből álló ingatlanoknak Bed Antonie és Bed Juont illető $\frac{2}{3}$ -ad része 684 korona kikiáltási árban az 1902 évi november hó 6. napján d. e. 10 órakor Ocsisor községében megtartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt fognak árverés alá kerülni u. m.:

1.) Ha a kikiáltási áron felül ígéret nem tétetik, az elérverendő ingatlanok a kikiáltási áron alul is el fognak adatni.

2.) Árverelni kívánók tartoznak az ingatlanok becsánának 10⁰/₀-át, vagyis 68 korona 40 fillért készpénzben, vagy az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

3.) Vevő köteles a vételért 3 egyenlő részletben és pedig az árverés jogerőre emelkedésétől számítandó 15 nap alatt, a másodikat ugyanazon naptól számítandó 30 nap alatt, a harmadikat ugyan azon naptól számítandó 60 nap alatt, minden egyes vételár a részlet után az árverés napjától számítandó 5⁰/₀ kamattal együtt szabályszerű letéti kérvény kapcsában az 1881. évi december hó 6-án 39425. I. M. szám alatt kelt rendeletében előirt módon a körösbányai kir. adóhivatalnál mint birói letét pénztárnál befizetni. A bánatpénz a bíróság az utolsó részletbe fogja beszámítani.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. jbiróság tilkvi hatóságánál és Ocsisor, Ocs, Juonesd és Czermura községek előljáráságainál megtekinthetők.

Kelt Nagyhalmágyon, 1902. évi augusztus hó 15-én.

A n.-halmágyi kir. járásbíróság mint tilkvi hatóságnál.

Fritz,
kir. járásbíró.

845 1-1

4077 szám.

1902. tilk.

Árverési hirdetményi kivonat.

A m.-radnai kir. jbiróság mint tilkvi hatóság közhírré teszi, hogy Kocsuban Todor és nejeének Czucza Mitru és Anna elleni végrehajtási ügyében a m.-radnai kir. jbiróság területén levő Mondorlak község határában fekvő a mondorlaci 74 sz. kataszteri birtokivben 3251 hrzi sz. telekkönyvvezetlen pótkertre 82 kor. s a mondorlaci legelő felosztási földkönyvben 161 hrzi sz. és ad 281 h. ez. a. felvett 6492 □ öl telekkönyvvezetlen kiosztott legelő illetményre 600 kor. kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1902. évi december hó 10. napján d. e. 9 órakor Mondorlak községében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Felhivatnak mindazok, a kik a vételárból kielégítési elsőbbséget igényelnek, elsőbbségi bejelentésüket az árverési határnap előtt annál bizonyosabban bejelentésük, mert különben igényük nem fog figyelembe vétetni.

Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10⁰/₀-át, vagyis 8 kor. 20 fl. illetve 60 koronát készpénzben, vagy az 1881 évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt m. kir. ig. min. rendelet 8 §-ában jelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881 évi LX t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezésével kiállított elismervényt átszolgáltatni.

A m.-radnai kir. jbiróság mint tilkvi hatósága.

M.-Radnán, 1902 augusztus 28-án.

Polgár,
kir. albiró.

846 1-1

OPURI și BROȘURI

Se recomandă

FOI PERIODICE

a execută următoarele:

INVITĂRI

BILETE DE LOGODNĂ
după dorință și în color

BILANȚURI

ANUNȚURI FUNEBRALE

● Tot felul de lucrări tipografice ●

atingătoare de această branșă

PROGRAME

BILETE DE CUNUNIE
după dorință și în color

ADRESE

BILETE DE ÎNTRARE

Tipografia „Tribuna Poporului“

ARAD

Str. Deak Ferencz nr. 20

PREȚ-CURENTURI
în ori-ce limbă

NOTE

STATUTE * LIBELE

CIRCULARE

● Diferite tipărituri pentru bănci ●

CĂRȚI DE VISITĂ
diferite formate

MENU

PLICURI CU FIRMA

OBLIGAȚIUNI

Comandele primite se efectuează prompt și conștiințios.

CĂRȚI în COMISIUNE

Prețuri moderate!

EDITURĂ PROPRIE